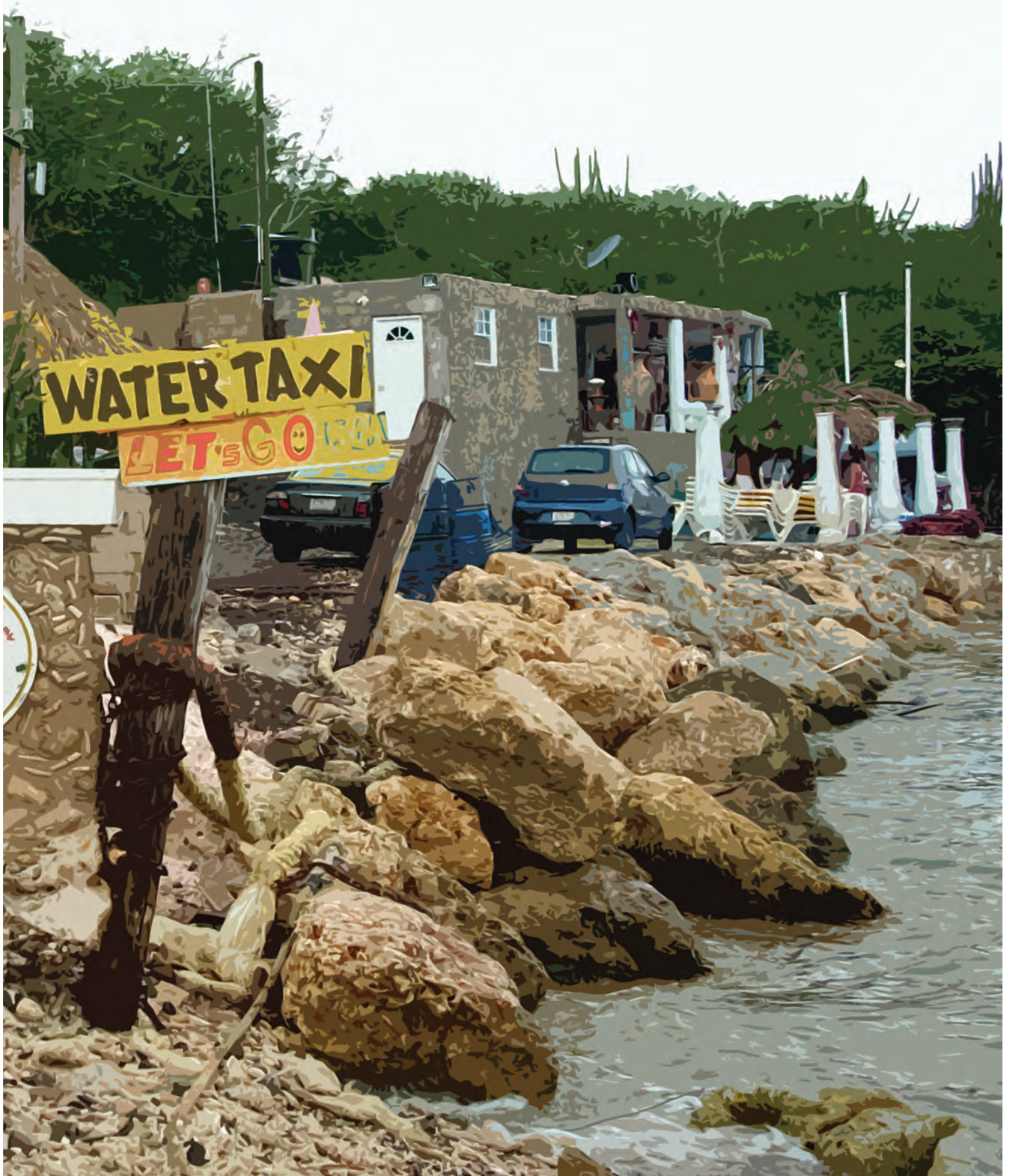

Buurtprofiel Tera Pretu

Een beeld van de zone Tera Pretu te Curaçao

Buurtprofiel Tera Pretu

Anno 2011

Een beeld van de zone Tera Pretu te Curaçao 2011

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**

Voorwoord:

Het buurtprofiel Tera Pretu heeft tot doel inzicht te bieden in het ontstaan van de wijk Tera Pretu, de huidige situatie en de ontwikkelingen in de Zone Tera Pretu. Met de realisatie van dit buurtprofiel wil het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn zijn bijdrage leveren aan een geïntegreerde wijkaanpak voor Curaçao. Dit door kennis over de wijken te genereren en te ontsluiten en deze op een zodanige wijze te presenteren dat betrokkenen in de wijk de daadwerkelijke behoefte van de wijk kennen en op basis hiervan gerichte acties kunnen ondernemen m.b.t. wijkverbetering, wijkontwikkeling en wijkbehoud.

De buurtprofielen hebben als ondertitel meegekregen:

Si mi sa mi pasado i mi presente mi por skohe mi futuro!

Door het verleden te kennen en het heden in kaart te brengen kunnen we onze toekomst gericht bepalen.

Wij hopen dat een ieder die geïnteresseerd is in deze zone baat zal hebben bij dit buurtprofiel.

Inhoudsopgave:

Inleiding

- 1. Geografische positionering**
- 2. Historische ontwikkeling**
- 3. Demografische kenmerken**
 - 3.1. Aantal inwoners
 - 3.2. Leeftijdsopbouw
 - 3.3. Man-vrouw verdeling
 - 3.4. Land van oorsprong bewoners
 - 3.5. Religie
- 4. Sociaal economische kenmerken**
 - 4.1. Samenstelling huishoudens
 - 4.2. Inkomensverdeling
 - 4.3. Opleidingsniveau
 - 4.4. Arbeidsparticipatie
 - 4.5. Tienermoederschap
- 5. Sociale participatie**
 - 5.1. Onderwijs
 - 5.2. Sport
 - 5.3. Vrije tijdsbesteding
 - 5.4. Uitgaansleven
 - 5.5. Vrijwilligerswerk
- 6. Leefbaarheid**
 - 6.1. Leefklimaat
 - 6.2. Sociaal kapitaal
 - 6.3. Huisvesting
 - 6.4. Infrastructuur
 - 6.5. Transport
 - 6.6. Veiligheid
 - 6.7. Gezondheid
- 7. Sociale kaart**
 - 7.1. Voorzieningen / Faciliteiten

-
8. **Wijkontwikkeling**
- 8.1. Stand van zaken
 - 8.2. Wensen en behoeften
 - 8.3. Profiel zone Tera Pretu

Inleiding:

Het buurtprofiel is een initiatief van het voormalig Sociaal Kennis Centrum. Het project is gestart als kwalitatief deelonderzoek van de buurtmonitor. Al tijdens de informatie-bijeenkomsten met de wijkvertegenwoordigers is de noodzaak gebleken om een totaalbeeld van de wijk vast te leggen in een wijk- c.q. buurtprofiel. In een dergelijk buurtprofiel worden de objectieve en subjectieve data naast elkaar gezet en met elkaar in verbinding gebracht. Het gaat er dan met name om, te kijken naar bepaalde opvallende ontwikkelingen in de wijken en het verhaal dat hierachter steekt, verteld door de mensen zelf.

Het buurtprofiel biedt ook andere voordelen; een optimaal inzicht in de wijkstructuur draagt immers bij tot gerichte actie en uiteindelijk tot een daling van de armoede in de wijken. Het gaat hierbij om het vaststellen van de werkelijke behoefte in de wijk. Het project beoogt dan ook om samen met de wijk op basis van een brede bevraging de behoeften en problemen in kaart te brengen en gezamenlijk oplossingen te formuleren. Hier kunnen dan naast de sterke en zwakke punten duidelijke doelstellingen uit voort komen die dienen als een substantiële bijdrage aan wijkgerichte integrale aanpak.

Om tot een buurtprofiel van de zone Tera Pretu te komen is gestart met onderzoek middels een ongestructureerde vragenlijst. Hierbij is gesproken met een selectief aantal bewoners van de wijk en de wijkbemiddelaar van Tera Pretu. De wijk is tijdens de “desk research” fase verder via literatuuronderzoek beschreven. Hierbij is gebruik gemaakt van de informatie uit de armoede onderzoeken van Reda Sosial, onderzoeken van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) waaronder de census en meerdere andere beschikbare literatuur. Waar nodig zijn deze gegevens aangevuld met gegevens van de wijkbemiddelaars.

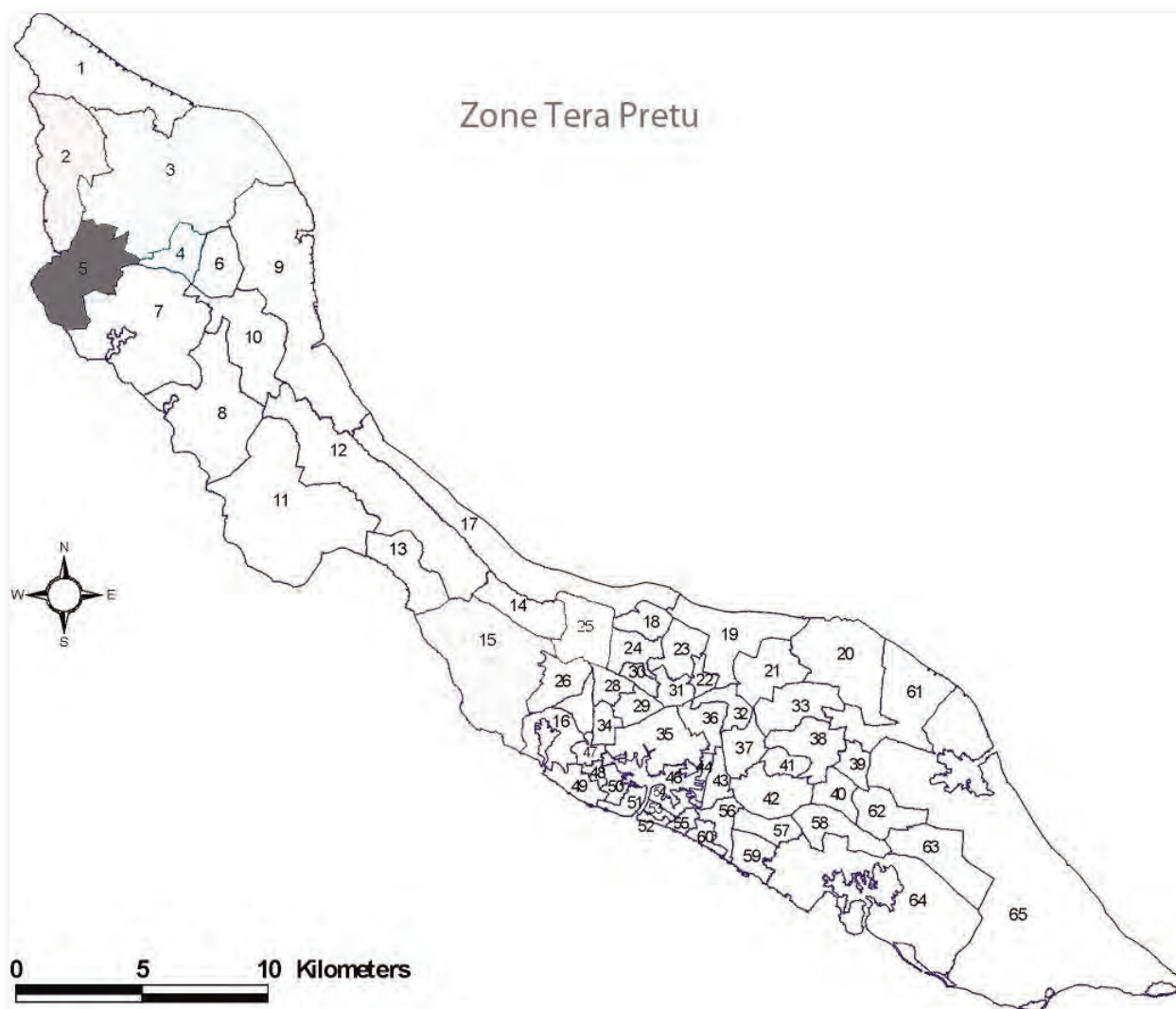

1. Geografische positionering van de zone Tera Pretu

Buurt: Tera Pretu

Zone: 05

Code: 2001

Deze Zone omvat: **Tera Pretu** (area), Jan Doncker (area), Rust en Pad (area), Santa Cruz (plantation), Cabayé (plantation), Pos Spaño (plantation).

2. Historische ontwikkeling van de Zone Tera Pretu

Tera Pretu is gelegen op een afstand van ongeveer 30,5 km ten noordwesten van Willemstad. De naam Tera Pretu is afkomstig van de ongeveer 2 km verder gelegen Boca Santu Pretu (Zwarte Zand Baai) aan de zuidkust. Het zand van deze kleine baai, die op het terrein van Plantage St. Nicolas ligt, heeft namelijk een donkergrijze kleur, afkomstig van vroegere vulkanische uitbarstingen. Het donkerbruine zand van de baai van Westpunt vertoont hier ook gelijkenis mee. Dezelfde situatie treft men aan op de baai aan de zuidkust van St. Eustatius, veroorzaakt door uitbarstingen van de vulkaan 'The Quill' in het verre verleden. In de volksmond werd vroeger ook gesproken van Boca Tera Pretu (Zwarte Aarde Baai) en Boca Chikitu (Kleine Baai).

Boca Santu Pretu / Boca Chikí

Zone Tera Pretu heeft een V-vorm met een staart. De staart wordt gevormd door het stuk dat vanaf de Santa Cruzbaai tot landhuis Santa Cruz loopt. Direct na landhuis Santa Cruz is er een splitsing die respectievelijk in de richting van Barber en Soto gaat en een 'V' vormt. In de hoek van de V-vorm ligt de wijk Jan Doncker. Langs beide kanten van de weg naar Barber tot Flip, liggen respectievelijk Cabayé en Rust en Pad, de noordelijke en zuidelijke kant. Aan de westelijke kant van de weg naar Soto tot even vóór de ingang van plantage St. Nicolas, liggen de wijken Tera Pretu en Pos Spaño. Een stukje van de oostelijke kant van deze weg is nog Tera Pretu, die overgaat in de wijk Samangó, die echter niet binnen de zone Tera Pretu valt. Feit is dat Samangó de zone Tera Pretu in tweeën deelt. Hierdoor hebben de inwoners langs de weg naar Soto weinig contact met die langs de weg naar Barber. Deze situatie maakte het moeilijk om informanten te vinden die antwoorden konden geven op vragen die betrekking hebben op de totaliteit van de zone. Volledigheidshalve de opmerking dat in de wijk Pos Spaño slechts één huis staat.

De namen van de verschillende wijken die meestal voortgekomen zijn uit vroegere plantages, hebben te maken met het feit dat de eigenaars dikwijls hun eigen naam gaven aan hun plantage. Voorbeelden hiervan zijn de wijken Jan Doncker en Cabayé. Ook werd dikwijls gebruik gemaakt van religieuze namen zoals Santa Cruz. Voor wat betreft de naam Pos Spaño vertelt de orale literatuur dat dit te maken heeft met een put die aldaar gegraven is door de eerste kolonisten op Curaçao die van Spaanse afkomst waren. De naam Rust en Pad is een willekeurige naam gegeven door een van de vroegere grondeigenaars.

Na de afschaffing van de slavernij gaven verschillende plantage-eigenaars stukken land cadeau aan ex-slaven en anderen die zich op speciale wijze dienstbaar hadden gemaakt ten behoeve van de Plantage. Een voorbeeld hiervan is de miniwijk Rust en Pad (vijf huizen) die aan de grootfamilie Vrutaal toebehoort. Naast deze eigendomsgronden ontstonden aan het einde van de 19de en het begin van de 20ste eeuw ook erfpachtgronden nadat de Overheid vele Plantages had aangekocht en verdeeld in erfpachtgronden van ongeveer 2 ha. Dit opende de mogelijkheid voor vele ex-slaven die sinds de afschaffing van de slavernij op de plantagegronden van hun vroegere meesters waren blijven wonen, om een eigen stuk (erfpacht)grond te bemachtigen. Noemenswaardig is het feit dat in de jaren '40 nog nakomelingen van vroegere slaven binnen de omheining van o.a. Plantage St. Nicolaas in lemen hutten woonachtig waren. En tot het einde van de jaren '70 woonde een vijftal families in (slaven)huisjes op het erf van plantage Sta. Cruz, precies op de plaats waar nu de Exploitatie n.v. Landhuis Santa Cruz een Resort bouwt, namelijk de Santa Cruz Resort.

Een bejaarde informant vertelde het volgende verhaal dat hem via directe overlevering had bereikt: "Vroeger had plantage Seroma (St. Hieronimus) een Shon die veel van mensen hield. Zelfs van dien aard dat de slaven van andere plantages die slecht behandeld werden door hun Shon, op Seroma kwamen schuilen. Later nam de Shon van Seroma de gevluchte slaven mee terug naar hun plantage. Hij vroeg vergiffenis voor de gevluchte slaven opdat die niet gestraft zouden worden". Hij eindigde met de opmerking dat dit verhaal waar was, omdat hij het gehoord had van zijn overgrootvader die slaaf was op plantage Seroma.

Hoewel de zone Tera Pretu nooit een kerkgebouw heeft gehad was de invloed van de katholieke kerk ook hier erg groot en heeft een determinerende rol gespeeld bij de sociaal-culturele ontwikkeling van de Zone, in het bijzonder op onderwijsgebied.

De mensen gingen elke zondag naar de kerk in Barber en later in Soto, terwijl de schoolgaande kinderen (meestal tot de 4de klas) veel godsdienstlessen kregen. Bovendien deden de priesters veel aan huisbezoek, meestal in de vroege avond wanneer de ouderen verhalen vertelden onder een grote boom.

Het ontstaan van de zone Tera Pretu

Toen de nakomelingen van de ex-slaven van de Zone in het 2de kwartaal van de 20ste eeuw een stuk erfpachtgrond kregen toebedeeld, konden zij eindelijk de plantage verlaten. Naast de reeds bestaande huizen op de eigendomsgronden, verrezen toen een groot aantal verbeterde versies van de vroegere slavenhutten. In de jaren vijftig begonnen deze zogeheten knoekhuisjes plaats te maken voor meer eigentijdse woningen. Momenteel is slechts een heel klein aantal van deze huisjes over. De strooien of rietendak is echter vervangen door een zinkendak. Opmerkelijk is dat momenteel een klein aantal moderne woningen zijn gebouwd in de Zone en wel in de nieuwste stijl.

De belangrijkste plantage die van betekenis is geweest voor het ontstaan van zone Tera Pretu is plantage Santa Cruz. Dolf Huijgers en Lucky Ezechiels merken het volgende hierover op¹: “Plantage Santa Cruz, ook wel Sint Kruis geheten, is gesticht in de zeventiende eeuw. In 1795 werden de Plantages Santa Cruz en Pos Spaño samengevoegd, waarbij Plantage Pos Spaño overbodig werd als zodanig. De activiteiten van de plantage waren gemengde akkerbouw, met een dividivicultuur, en de veeteelt. Er werd in de 18de en begin 19de eeuw suikerriet verbouwd, waaraan de nog bestaande romp van een suikerrietmolen in de nabijheid herinnert”. Santa Cruz is bovendien de geschiedenis ingegaan als de eerste plantage die de opstandige slaven aandeden op hun tocht in augustus 1795 en waar een van de leiders van de opstand, Bashan Carpata, woonde. Hier dronken zij ook de ‘awa di huramentu’ (eed-drank) waarmee zij trouw zwerden aan de strijd om tenslotte verder te trekken richting stad.

Hoewel plantage St. Nicolaas niet bij zone Tera Pretu is ingedeeld, heeft ook deze dichtbij gelegen plantage, een belangrijke rol gespeeld bij het ontstaan van de zone, aangezien een groot deel van de eerste bewoners afkomstig waren van deze plantage. Het feit dat de naam van de zone afkomstig is van een baai die deel uitmaakt van deze plantage, onderstreept deze realiteit. Uiteraard zijn de kleinere plantages Cabajé en Pos Spaño alsook de landerijen Tera Pretu, Jan Doncker en Rust en Pad ook van belang geweest.

Resten oude suikerrietmolen plantage Sta. Cruz

¹Landhuizen van Curaçao

Middel van bestaan en nieuwe arbeidsmogelijkheden

Evenals de rest van Bándabou en het overgrote deel van de buitendistricten van Curacao, leefden de inwoners van Tera Pretu tot en met het eerste kwartaal van de 20ste eeuw in hoofdzaak van de landbouw, veeteelt en visserij. Aangezien de zone vrij dicht bij de zee lag, was de visserij een belangrijk middel van bestaan. Andere vormen van levensonderhoud waren o.a. het plukken van dividivipeulen, het snijden van aloë en het branden van houtskool. In het begin van de 20ste eeuw vormde in het bijzonder het vlechten van hoeden, een zeer belangrijke bron van inkomen. Al bij al was het een armoedig bestaan.

In genoemde situatie begon langzaam enige verandering te komen door de industrialisatie die Curacao in het eerste kwartaal van de 20ste eeuw bereikt had. Met name de olie- en fosfaatindustrie speelden hierbij een belangrijke rol, terwijl de handel weer opgang kwam. Vele bewoners van Bándabou en uiteraard ook de zone Tera Pretu maakten gebruik van de nieuw ontstane arbeidsmogelijkheden. Rond 1950 ontstonden er ook arbeidsmogelijkheden bij de Overheid. In dit kader vonden verschillende inwoners van Tera Pretu werk bij o.a. de Dienst Openbare Werken en de Dienst Landbouw Veeteelt en Visserij. In de avonduren en de weekeinden bleef men echter het land bewerken en het vee verzorgen. In de zestiger jaren waren de landbouw en de veeteelt als bestaansmiddel echter geheel verdwenen. Als hobby bestaat de landbouw (tuinbouw) en het veelteelt nog steeds op Bándabou.

Tuinbouw in Tera Pretu: Pinda's en boontjes in prille groei

Communicatie en Transport

Voor wat betreft de ontwikkelingen op het gebied van Communicatie en Transport vertoont Tera Pretu eenzelfde patroon als die van de andere Zones van Bándabou. Echter in vertraagde vorm. De eerste auto in Zone Tera Pretu was een houten truck tegen het einde van de jaren '30. De ezel bleef echter een belangrijk transportmiddel tot begin jaren '50. De eerste telefoons op Bándabou in de veertiger jaren waren publieke draaitelefoons in Barber en Soto met een centrale in Dokterstuin. De inwoners van Tera Pretu moesten kilometers lopen om gebruik hiervan te kunnen maken. Vanaf de jaren vijftig echter volgden de ontwikkelingen op het gebied van Communicatie en Transport elkaar snel op: Eerst de radio met daarna de huistelefoon en eind zestiger jaren de elektriciteitsvoorziening en waterleiding, de personenauto en het publieke transport. Met de komst van de televisie in Bándabou, was zone Tera Pretu definitief uit haar isolement geraakt.

Houten bus

3. Demografische kenmerken

3.1. Aantal inwoners

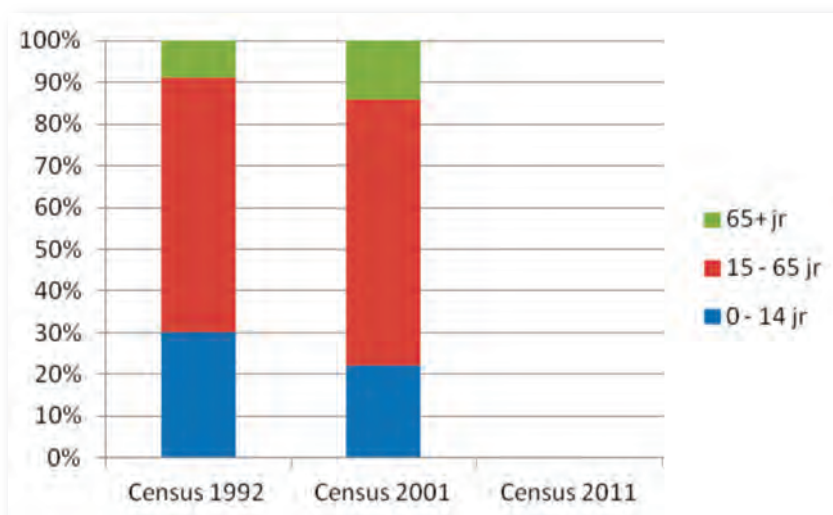
De zone Tera Pretu heeft een oppervlakte van 9,59 vierkante km. Het inwonertal was volgens het CBS 236 in het jaar 2001. In 1992 was dit 465, hetgeen een substantiele daling van 229 inwoners oftewel 49,3% betekent tussen 1992 en 2001. Dit is een extreem hoge daling vergeleken met de 10,4% van Barber en 9,3% voor geheel Curaçao. De hoofdreden hiervoor is volgens verschillende informanten de 'exodus' naar Nederland in de jaren negentig. Dit wijst enigszin ook in de richting van een zekere vorm van uitzichtloosheid in de bestaansmogelijkheden in de zone.

De bevolkingsdichtheid per vierkante km was 25 in 2001. Dit is erg laag vergeleken met het landelijk gemiddelde van 302. In 2001 telde Tera Kora een totaal van 70 bewoonde woningen met een gemiddelde woningbezetting van 3,4 personen, hetgeen slechts 0,4 punten boven het landelijk gemiddelde van 3 personen lag.

3.2. Leeftijdsopbouw

Curaçao kent al enkele jaren een proces waarbij het aandeel personen jonger dan 15 jaar aan het afnemen is (ontgroening) en daartegenover een proces waarbij het aandeel van personen van 65 jaar en ouder aan het toenemen is (vergrijzing). Deze ontwikkeling is duidelijk zichtbaar in Tera Pretu. Tussen 1992 en 2001 namelijk viel het aantal jongeren (0 t/m 14 jaar) terug van 30% naar 22%; een daling dus van 8%. Daar tegenover groeide het aandeel ouderen (65+) met 5%; van 9% in 1992 naar 14% in 2001.

Leeftijdsverdeling in Tera Pretu

Leeftijdsverdeling zone Tera Pretu in vergelijking tot Curaçao

		Census	Census
		1992	2001
0 – 14 jr	Tera Pretu	30,0%	22,0%
	Curaçao	25,9%	23,6%
16 – 65 jr	Tera Pretu	61,0%	64,0%
	Curaçao	66,0%	65,6%
65 + jr	Tera Pretu	9,0%	14,0%
	Curaçao	8,1%	10,8%

3.3. Man –vrouwverdeling

Curaçao vertoont als totaliteit sinds jaren een duidelijk vrouwenoverschot in verhouding tot het aantal mannen. In 2001 was de sexratio voor Curaçao 116 (100 mannen tegenover 116 vrouwen). Dit proces schijnt zich meer en meer te manifesteren in de meeste zones en wijken. Deze realiteit geldt zeker ook voor Tera Pretu met met een respectievelijke sexratio van 115 in 2001 en 102 in 1992 volgens het CBS. Een groei van maar liefst 13 punten tussen 1992 en 2001. Volledigheidshalve de opmerking dat volgens genoemd seksratiocijfer op elke 100 mannen 115 vrouwen in Tera Pretu woonden in 2001.

3.4. Land van oorsprong bewoners

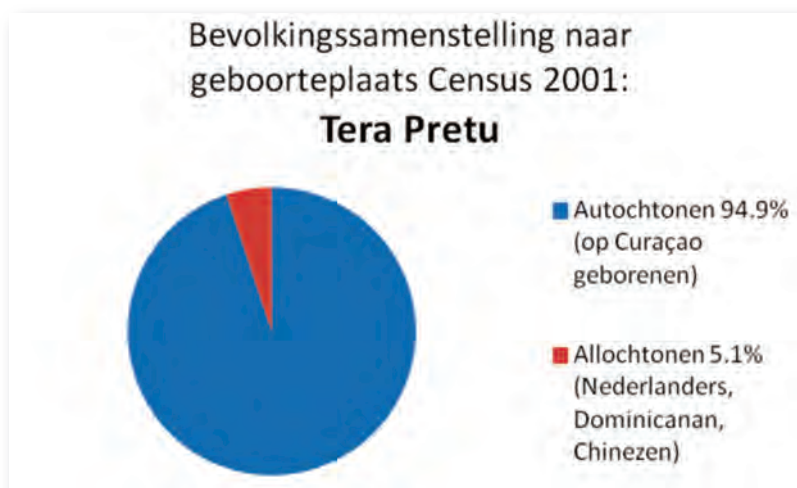
Officiële cijfers wijzen uit dat 94,9 % van de inwoners van Tera Pretu in 2001 autochtoon (op Curaçao geboren) is. Vergeleken met het landsgemiddelde van 84,2% in dezelfde periode, is dit hoog te noemen. Dit betekent dat de zone Tera Pretu in 2001 een laag percentage allochtonen (in het buitenland geborenen) had in die periode.

Verskillende respondenten merken echter op dat na 2000 het aantal buitenlanders, in het bijzonder illegale Dominicanen, flink was toegenomen. Na verschillende opeen volgende acties van de politie is het aantal buitenlanders rond 2008 weer tot een minimum terug gebracht. Momenteel wonen een drietal aangetrouwde Dominicaanse dames en twee Chinese families in de zone.

De Bar Flor del Bario

Voor wat betreft het percentage personen met emigratieplannen in zone Tera Pretu kan gezegd worden dat dit volgens Census 2001 laag was. Slechts 3,4% tegen een landelijk gemiddelde van 6.2%.

Bevolkingssamenstelling naar geboorteplaats

3.5. Religie

De zone Tera Pretu is in de loop der jaren overwegend katholiek geweest. Volgens het CBS was 92% van de bevolking katholiek in 1992. Dit percentage is in 2001 teruggelopen tot 82%, terwijl 3% zich als onkerkelijk opgaf. Het resterende 15% wordt gevuld door nieuwe godsdiensten die zich de laatste tijden in Bándabou hebben gevestigd, met name: de Adventisten, Jehova-getuigen en de Penticostale Gemeente. Geen van deze godsdiensten, inclusief de katholieke godsdienst, hebben een kerkgebouw staan in Tera Pretu. In de aangrenzende zone Flip staat wel een kerkgebouw van de Adventisten van de Zevende Dag. Alle respondenten van genoemde kerken verklaren met grote regelmaat naar de kerk te gaan, een klein gedeelte doet dit occasioneel. Tera Pretu kan zonder meer als een religieuze zone beschouwd worden.

De kerk van de Adventisten van de Zevende Dag

4. Sociaal economische kenmerken

4.1 Samenstelling huishoudens

Het fenomeen van éénpersoonshuishoudens (alleenstaanden) op Curaçao lijkt groeiend te zijn. De CBS-volkstellingen van 1992 en 2001 geven respectievelijk 15,7% en 20,7% te zien. Dit houdt in een stijging van 5%. Voor 12 door de Buurtmonitor van 2007 bestudeerde wijken gold een totaal van 23,3%. Dit impliceert uiteraard een verdere stijging.

Het CBS geeft geen cijfers voor Tera Pretu voor wat betreft dit aspect. Aangezien alle andere zones van Bándabou echter een duidelijke verhoging hierbij tonen, kan voorzichtig geconcludeerd worden dat dit ook het geval zal zijn voor de zone Tera Pretu. Verschillende informanten hebben te kennen gegeven geen enkele notie te hebben van deze zaak. Men schat dat het percentage hierbij niet hoog zal liggen, omdat naar hun mening de mensen van Tera Pretu hun familieleden niet in de steek laten. Zij zorgen voor elkaar.

Wel zijn er CBS-cijfers beschikbaar betreffende éénoudergezinnen met een vrouw aan het hoofd. Deze cijfers geven een percentagestijging van maar liefs 12,4% tussen 1992 (24,7%) en 2001 (37,1%); Misschien heeft deze radicale stijging te maken met de grote exodus van de negentiger jaren, waarbij waarschijnlijk vooral mannen (vaders) wegtrokken. Het landelijk gemiddelde hierbij ligt echter hoger met 39,6% in 2001. Cijfers over éénoudergezinnen met kinderen jonger dan 18 jaar zijn ook niet beschikbaar.

Percentages eenpersoonshuishoudens zonder kinderen

	Census 1992	Census 2001
Tera Pretu	--	--
Curaçao	15,7%	20,7%

Percentages eenpersoonshuishoudens met kinderen jonger dan 18 jaar

	Census 1992	Census 2001
Tera Pretu	--	--
Curaçao	10,5%	7,8%

Het percentage meergezinshuishoudens in Tera Pretu is echter met 10,1% gedaald en ging van 21,5% in 1992 naar 11,4% in 2001. Curaçao als geheel vertoonde in die periode ook een (kleine) daling van 1,6% en ging van 9,6% in 1992 naar 8,0% in 2001.

4.2. Inkomensverdeling

In 2001 gaf de CBS-census een gemiddeld inkomen van f.1706,= aan per werkende in Tera Pretu. Hiermee lag deze Zone f. 940,= (35,5%) beneden het gemiddelde van f. 2646,= voor Curaçao. Ook voor wat betreft het gemiddelde geïnflerde inkomen per werkende over de periode 1992-2001, scoort Tera Pretu substantieel lager met een totaal van f. 1668,= (26,6%) tegenover het gemiddelde van f. 2273,= voor geheel Curaçao.

In 2001 was het gemiddelde huishoudinkomen in de zone Tera Pretu f. 3167,=. Het landgemiddelde was f. 3701,=. Ook hierbij is dus sprake van een verschil van f. 534,= in het nadeel van zone Tera Pretu. Het percentage onderstandtrekkers van 8,5% voor Tera Pretu is echter vrijwel gelijk aan het gemiddelde van 8,2% voor Curaçao en de rest van Bándabou. Erg opvallend hierbij is de relatief lage waarde van Economische Afhankelijken in de zone Tera Pretu met een cijfer van 195. Curaçao noteerde in dezelfde periode een totaalcijfer van 182. Ook voor de rest van Bándabou is dit aan de lage kant.

De waarde van de economisch afhankelijke bevolking is de verhouding tussen het aantal niet werkenden en het totaal aantal werkenden, vermenigvuldigd met 100. Een waarde groter dan 100 betekent een kleiner aantal werkenden ten opzichte van het aantal niet werkenden.

In relatie tot het voorgaande is het opvallend dat voor wat betreft de door de Overheid in 2008 vastgestelde armoedegrens van f. 2.195,= voor een vierpersoonsgezin, Tera Pretu er beter vanaf komt met een gemiddelde maandelijks huishoudinkomen van f. 3167,=. Dit volgens Census 2001.

4.3 Opleidingsniveau

Het opleidingsniveau (d.i. 'het aantal mensen met een hogere opleiding voor ieder 100 personen met een gevolgd lage opleiding) van de mensen op Curaçao, stijgt geleidelijk. Dit geldt ook voor Tera pretu. Hoewel het aantal hoogopgeleiden in Tera Pretu in de periode 1992 - 2001 gestegen is van 7,9% naar 17,8% blijft dit laatste getal nog ver beneden het gemiddelde van 38,3% voor Curaçao in 2001.

Opleidingsniveau Tera Pretu

	Census 1992	Census 2001
Tera Pretu	7,9%	17,8%
Totaal Curaçao	23,1%	38,3%

Het feit dat de meeste ouderen in Bándabou wel de basisschool hebben afgerond, doch door diverse omstandigheden niet in de gelegenheid waren het Voortgezet Onderwijs en andere vormen van hogere studie te volgen, drukt uiteraard zwaar op genoemde opleidingsgetallen voor Tera Pretu. Bovendien is in elke gemeenschap sprake van een percentage dat het meer geavanceerde onderwijsniveau niet kan volgen.

Alfabetisme

Volgens gegevens van het CBS heeft het analfabetisme in de zone Tera Pretu een daling van 1,7% gekend in de periode 1992 – 2001. Namelijk van 4,8% in 1992 naar 3,1% in 2001. Deze lichte daling toont gelijkenis met een dalende trend op het betrokken gebied in de meeste zones van Bándabou. Noemenswaardig is dat zone Tera Pretu met dit laatste percentage, 0,5% beneden het landelijk gemiddelde van 3,6% in 2001 lag.

De mate waarin momenteel analfabetisme in de zone voorkomt valt moeilijk te achterhalen. Alle respondenten merken unaniem op geen enkele notie hiervan te hebben; vooral niet voor wat betreft het gedeelte aan de ‘andere kant’ van de zone. Van de stichting Pro Alfa kon ook geen gegevens worden verkregen, omdat dit instituut niet actief is geweest in Tera Pretu.

4.4. Arbeidsparticipatie

Het ‘werkloosheidpercentage’ voor Tera Pretu toonde een daling van 3,4% in de periode 1992-2001. Van 18,3% in 1992 naar 14,9% in 2001. Hoewel dit percentage aan de hoge kant ligt, komt het ongeveer overeen met het landelijk gemiddelde van 15,8% en dat van de AKO (Arbeidskrachten Onderzoek) in 2006 met een totaal van 14,7% voor geheel Curaçao. Met een gemiddeld werkloosheidscijfer van 14,9% voor 2001, ligt Tera Pretu slechts 5% beneden het gemiddelde van 19,9% van 12 door Buurtmonitor 2007 bestudeerde aandachtswijken.

In 1992 was de jeugdwerkloosheid voor Tera Pretu 24,4%. Voor 2001 zijn geen data van het CBS beschikbaar. De gemiddelden voor Curaçao waren in 1992 en 2001 respectievelijk 32,7% en 33,7%. In dit opzicht ligt Tera Pretu ongeveer 8% beneden het gemiddelde van Curaçao. Een werkloosheidscijfer van 24,4% is echter nog steeds erg hoog, terwijl rekening dient te worden gehouden met het feit dat dit cijfer in 2001, over de hele linie is gestegen op Curaçao. Dus waarschijnlijk ook in Tera Pretu.

Volgens onderzoekscijfers van de AKO heeft de economische situatie van het land Curaçao de laatste jaren een positieve ontwikkeling meegemaakt. Dit blijkt o.a. uit de landsgemiddelden voor werkloosheid, die een duidelijke daling tonen en nu op 10,3% voor 2008 en 9,7% voor 2009 liggen. In hoeverre deze ontwikkeling van invloed is geweest in Tera Pretu, is moeilijk te achterhalen. In ieder geval zijn de meeste respondenten van mening dat dit niet het geval is geweest voor wat betreft de zone Tera Pretu.

4.5 Tienermoederschap

Voor wat betreft de tienermoederschap (jonge moeders tussen 15 en 19 jaar) in de zone Tera Pretu, geeft het CBS geen cijfers voor 2001 noch voor 1992. Meerdere plaatselijke informanten geven aan geen idee te hebben hiervan. Feit is dat zij zelden meisjes die in verwachting zijn zien rondlopen. Het gemiddelde tienermoederschap voor Bándabou is ongeveer 8%. Uitgaande van de realiteit dat de andere dunbevolkte zones van Bándabou onder dit gemiddelde zitten, kan voorzichtig worden aangenomen dat dit waarschijnlijk

ook het geval zal zijn voor wat betreft Tera Pretu.

Feit is dat tienermoederschap als verschijnsel serieus dient te worden genomen en door middel van gerichte educatieve informatie moet worden bestreden. De negatieve gevolgen ervan voor de vroegtijdige moeder en dikwijls ook haar familie, kunnen veelzijdig zijn. Het vormt namelijk meestal een blokkade voor de verdere ontwikkeling van de betrokken tiener, zowel cognitief, sociaal als emotioneel. Dit met alle gevolgen van dien.

5. Sociale participatie

De maatschappelijke participatie is één van de thema's die in de buurtmonitor gebruikt wordt om het leven in de wijken te meten. Hierbij gaat het om participatie aan onderwijs, deelname aan sport en cultuur, vrijetijdsbesteding (hobby's e.d.) het uitgaansleven en het vrijwilligerswerk.

5.1. Onderwijs (Schoolparticipatie)

Zone Tera Pretu heeft, waarschijnlijk vanwege de kleinschaligheid, nooit over een onderwijsinstituut beschikt. Sinds heugenis gaan de kinderen in Soto of Barber naar school voor zowel basis- als voortgezet onderwijs. Een heel klein aantal kinderen en jongeren gaat tegenwoordig ook in de stad naar school.

De schoolparticipatie onder kinderen van 6 t/m 14 jaar is de laatste jaren erg hoog op Curaçao. Hoewel er geen cijfers voor deze leeftijdsgroep beschikbaar zijn, kan worden aangenomen dat deze positieve ontwikkeling ook voor Tera Pretu geldt. Tevens kan worden aangenomen dat de reeds twee decennia vigerende 'leerplichtwet' hierbij een belangrijke rol speelt. Feit is dat Tera Pretu voor wat betreft de schoolparticipatie bij 15-19 jarigen hoog scoort met 83,3% in 2001. Zelfs hoger dan het landelijk gemiddelde van 81,5% van datzelfde jaar.

Het zittenblijversprobleem (13-14-15 jarigen in het basisonderwijs) schijnt momenteel te verergeren op Curaçao. Gedurende de jaren '90 leek deze min of meer te verminderen. In 1992 was het gemiddelde voor Curaçao 26,2% en in 2001 namelijk 19,2%. Deze positieve ontwikkeling schijnt nu echter in tegengestelde richting te gaan door o.a. het jammerlijk falen van het Funderend Onderwijs.

Voor wat betreft Tera Pretu lag het zittenblijverspercentage in 1992 vrij hoog met een totaal van 33,3%. Het gemiddelde voor Curaçao was toen 26,2%. Voor 2001 zijn geen cijfers hierover beschikbaar voor de zone Tera Pretu.

Cijfers betreffende de jeugddrop-out voor 2001 zijn niet beschikbaar voor Tera Pretu. In 1992 was dit echter 43,5%; een opvallend hoog percentage. Feit is dat vrijwel geheel Bándabou een duidelijke stijging drop-outgevallen toont in 2001. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat dit niet voor de zone Tera Pretu zou gelden. Vooral ook omdat geïnterviewde onderwijsmensen (schooldirecteuren en docentente) in Bándabou aangeven dat evenals voor de rest van Bándabou, ook voor Tera Pretu geldt dat de prestaties als teleurstellend kunnen worden omschreven.

Ook voor wat betreft de situatie van Tera Pretu wijzen informanten in het onderwijsveld erop dat de houding van de ouders heel veel te wensen overlaat. Ouderavonden en door de school georganiseerde cursussen en culturele evenementen bijvoorbeeld, worden zeer slecht bezocht. De situatie is uiterst frustrerend.

Aandeel 13-14-15 jarigen in het Basisonderwijs (Zittenblijversproblematiek)

	Census 1992	Census 2001
Tera Pretu	33,3%	--
Totaal Curaçao	26,2%	19,2%

In het algemeen kan gesteld worden dat de schoolparticipatie van 15 t/m 19 jarigen over geheel Curaçao minder is, doch al sinds jaren een stijgend tendens toont. Dit geldt zeker voor Tera Pretu, aangezien hierbij een substantiële percentagestijging te zien is in de periode 1992-2001. Vormde genoemd percentage een totaal van 68,3% in 1992, in 2001 steeg dit tot 81,4%. Dit percentage is (vrijwel) gelijk aan het gemiddelde van 81,5% voor Curaçao in 2001.

Vergeleken met het Basisonderwijs geldt ook voor Tera Pretu, evenals voor de meeste andere Zones van Bándabou, dat de resultaten op Voortgezetniveau beter uitvallen. De prestaties van de leerlingen uit Tera Pretu zijn redelijk te noemen volgens ingewijden.

Aandeel 15t/m 19 jarigen in Voortgezetonderwijs

	Census 1992	Census 2001
Tera Pretu	73,3%	83,3%
Totaal Curaçao	72,5%	81,5%

5.2. Sport en culturele activiteiten

Deelname aan sport- en culturele activiteiten, draagt in hoge mate bij tot de persoonlijke ontwikkeling van de mens. In het bijzonder het kind en de jongere kunnen hierbij waardevolle karaktereigenschappen opdoen. In dit kader zijn sport- en culturele activiteiten van groot belang bij de wijkaanpak. Bovendien is sportbeoefening van grote waarde voor wat betreft de lichamelijke opvoeding en de gezondheidssituatie in de wijken.

Activiteiten op sportgebied in de Zone Tera Pretu

Voor wat betreft sportbeoefening heeft de zone Tera Pretu betere tijden gekend. Er was een tijd, met name in de jaren '50, dat er een dames korfteam actief was in de zone. Tot einde jaren '80 werd veel gevoetbald. Hierbij voerde het Coca Cola voetbalelftal de boven- toon. Bij gelegenheden zoals Koninginnedag werden ook atletiekwedstrijden georganiseerd. De stuwende kracht hierbij was Mw. Frida Vrutaal van Rust en Pad.

Verder zijn de Toko Pannekoek en de San Juan Snack, beide beheerd door Chinezen, de enige sociale ontmoetingsplaatsen in zone Pannekoek. Uiteraard dient hierbij ook de 'onder de boomtraditie' genoemd te worden.

Trofeen uit de glorie tijd van de sportbeoefening in Tera Pretu bij Mw. Frida Vrutaal thuis

Feit is echter dat momenteel vrijwel geen sportbeoefening meer voorkomt in zone Tera Pretu. Een stukje fysieke infrastructuur is wel aanwezig in de vorm van een voetbalveld in Cabayé. Van deze faciliteit wordt echter reeds lang geen gebruik meer gemaakt. De annexe kleedkamer is zelfs in verval geraakt. Een trieste realiteit!

Informanten schrijven dit toe aan het feit dat er tegenwoordig geen vrijwilligers meer zijn die zich ten behoeve van de wijk/zone willen inzetten. Men wacht maar op een initiatief van Overheidszijde in de vorm van het beschikbaar stellen van professionele sportleiders die de zaak opgang moeten brengen en blijven begeleiden.

De enige vormen van sport die in Tera Pretu voorkomen zijn: Vissen en zwemmen en het occasioneel jagen op leguanen en vogels. Ook speelt men bij gelegenheden domino thuis, bij een snack of onder een boom.

In verval zijnde kleedkamer in Cabayé

Het verlaten voetbalveld te Cabayé

Culturele Activiteiten

De zone Tera Pretu kent momenteel vrijwel geen culturele activiteiten met een zekere continuïteit. Er bestaat in het geheel geen tradities op het betrokken gebied. Dit in tegenstelling tot vroeger toen met regelmaat tambu-, come back-, ka'i orgel- en seú-feesten werden georganiseerd in de wijk. De toonaangevende persoon hierbij, die gedurende lange tijd waardevolle diensten op sociaal-cultureel gebied heeft bewezen aan de zone Pretu en Bándabou is dhr. Juan 'Victo' Bartholomeus van de wijk Rust en Pad.

De enige activiteiten op cultuurgebied in Tera Pretu zijn van de Seú-groep Ban ku Nos onder leiding van Mw. Solaine Bartolomeus en Juan Bartholomeus, die ondertussen de respectabele leeftijd van 82 jaar heeft bereikt. Grupo Ban ku Nos neemt jaarlijks deel aan de twee Seú-optochten georganiseerd door de Fundashon Seú Kòrsou. Daarnaast organiseert Grupo Blenchi te Cabayé onder leiding van Mej. Geraldine Miguel, jaarlijks een kort vakantieplan en een kerstviering voor de kinderen van de groep. De voetbalclub Santa Cruz is momenteel niet actief.

Ook deze leemte voor wat betreft activiteiten op cultuurgebied is het gevolg van het ontbreken van vrijwilligers. De laatste generaties hebben namelijk geen nieuwe leiders voortgebracht op het betrokken gebied. Het plaatselijk ontbreken van elke vorm van fysieke infrastructuur -Tera Pretu beschikt namelijk niet over een Buurtcentrum of enige andere vorm van buurtruimte- is hier uiteraard ook debet aan.

Evenals in andere zones en wijken van Bándabou, klagen ook de weinige organisaties van Tera Pretu over het feit dat zij niet kunnen rekenen op enige vorm van hulp van anderen, hetgeen uiteraard frustrerend werkt.

Juan 'Victo' Bartholomeus bij zijn folkloristische oven

5.3. Vrijtijdsbesteding

Sport en culturele activiteiten vormen een heel belangrijk onderdeel van de vrijetijd- besteding. Uitgaande van hetgeen in het voorgaande onder nummer 5.1 en 5.3 is gesteld, zijn de mogelijkheden voor vrijetijdbesteding zeer gelimiteerd in de zone Tera Pretu. Meestal blijft dit dan ook beperkt tot het luisteren naar de radio en kijken naar televisie, het luisteren naar muziek, bezoeken van clubfeesten alsook occasioneel vissen en zwemmen. Ook heeft het internet, hoewel in beperkte vorm, ondertussen zijn intrede gedaan in Tera Pretu. Een veel voorkomende vorm van vrijetijdbesteding voor mannen is het bezoeken van snacks, waar een biertje wordt gedronken en occasioneel domino wordt gespeeld

De Sta. Cruz Baai

5.4. Uitgaansleven

Vrijwel alle respondenten zijn van mening dat weinig mensen in de zone deelnemen aan het uitgaansleven. De ouderen gaan nu en dan op bezoek bij een kennis of vriend, terwijl de jongere generatie zich meer met vrienden vermaakt bij een of ander drinkgelegenheid. Het bezoeken van dansgelegenheden en andere ontspanningsgelegenheden komt niet veel voor. Men moet hiervoor namelijk buiten de eigen regio gaan omdat er in Bándabou bijvoorbeeld geen dansgelegenheden zijn. Volgens verschillende informanten spelen hierbij ook financiële redenen, transportcomplicaties en de stijgende criminaliteit een rol.

De Toko Fruteria del Caribe

De Richi's Soft Center en Snack

5.5. Vrijwilligerswerk

Hierover kan men kort zijn. Zoals uit het voorgaande blijkt is er namelijk weinig sprake van vrijwilligerswerk in de zone Tera Pretu. Vrijwilligers op sportgebied zijn er niet, terwijl op cultuurgebied een enkeling in eigen kring actief is. Na meerdere gesprekken met plaatselijke respondenten is de indruk dat het grootste probleem hierbij een vorm van diepgewortelde initiatiefloosheid is. Dit gecombineerd met het feit dat degene die tegen de traditie in toch een initiatief neemt, zich spoedig alleen voor al het werk ziet geplaatst. Alle respondenten zijn dan ook van mening dat slechts een daadkrachtig initiatief van Overheidszijde een doorbraak kan forceren.

6. Leefbaarheid

In de Buurtmonitor 2007 wordt 'Leefbaarheid' als volgt geformuleerd: "De door bewoners ervaren kwaliteit met betrekking tot het wonen, welke bepaald wordt door de aanwezige infrastructuur, het aanzicht van de woonomgeving alsook het gedrag van de omwonenden en anderen die in de woonomgeving verkeren. Hierbij kan men streven naar een schone en veilige, maar ook het investeren in de sociale samenhang en de aanwezigheid van de nodige voorzieningen". Wij houden ons aan deze uitgangsgedachte.

6.1 Leefklimaat en Sociale Integraliteit

Zoals opgemerkt onder punt 3.4. (Land van Oorsprong) heeft de zone Tera Pretu een te verwaarlozen percentage allochtonen (buiten Curacao geboren), terwijl deze kleine groep buitenlanders zich helemaal heeft ingeburgerd. Algemeen is bekend dat deze realiteit de sociale integraliteit/sociale cohesie (samenhang en sociale relatie tussen mensen in een gemeenschap) ten goede komt. Het vermindert namelijk de kans op sociaal-culturele clashes omdat er sprake is van een meer homogene culturele gerichtheid die een voedingsbodem vormt die bevorderend is voor het saamhorigheidsgevoel en vertrouwen in de ander.

Verschillende respondenten merken echter op dat tussen 2000 en 2008 het aantal buitenlanders, in het bijzonder illegale Dominicanen, flink was toegenomen. Na verschillende opeenvolgende acties van de politie is het aantal buitenlanders rond 2008 weer tot een minimum terug gebracht. Momenteel wonen een drietal aangetrouwde Dominicaanse dames en twee Chinese families in de zone. Feit is dat genoemde buitenlanders geheel zijn ingeburgerd en geen enkel gevaar vormen voor de sociale rust in de Zone.

Over het algemeen zijn de inwoners van Tera Pretu van mening dat het leefklimaat in de zone positief is, hoewel men vraagtekens plaatst bij de veiligheid in de zone vanwege twee gevallen die zich de laatste tijd hebben voorgedaan. De meeste respondenten merken op dat er nog een zekere graad van respect en tolerantie heerst, hoewel naar hun mening het drankmisbruik duidelijk is toegenomen. Anderen merken echter op dat de kleine groep die zich aan drankmisbruik schuldig maakt, dit bij een toko/snack doet die aan de rand van de zone ligt. Hierdoor vallen zij niemand lastig.

Weer anderen zijn van mening dat de mensen minder vriendelijk zijn vergeleken met bijvoorbeeld vier jaar geleden. Een bejaarde respondent drukt dit als volgt uit: "Tot drie jaar terug schreeuwde eenieder die langs kwam een groet vergezeld met de beste wensen. Tegenwoordig is het een uitzondering wanneer dit gebeurt". Volgens een andere bejaarde zijn de mensen nog (en beetje) behulpzaam, maar niet zoals vroeger. Hij is ook van mening dat vroeger meer saamhorigheid heerste. In het algemeen is men echter van mening dat men gelukkig woont in de zone, hoewel men zich zorgen maakt om de criminaliteit die zich nu en dan plotseling manifesteert. Verder merkt een aantal jongeren op dat zij zich soms dood vervelen. "Er is niets te doen in deze wijk. Daarom raken een aantal van ons aan de drank", zeggen ze.

6.2. Sociaal Kapitaal

Met 'Sociaal kapitaal' wordt aangeduid de sociale netwerken en de wederkerigheid van contacten tussen mensen (vrienden, burens maar ook vreemden) alsook het onderlinge vertrouwen dat daaruit voortvloeit.

Eén van de basisaspecten van 'sociaal kapitaal' is het 'vertrouwen' in de mensen in je omgeving. De mate van vertrouwen is o.a. belangrijk voor de capaciteit van een collectiviteit om aan de verbetering van hun eigen leef- en woonklimaat te werken.

Mate van vertrouwen

Als indicatoren voor dit vertrouwen zijn 4 verschillende 'soorten' vertrouwen in de buurtmonitor gemeten, die hierbij volgen:

- a. graad van vertrouwen in 'voor het individu belangrijke' anderen, d.w.z. vertrouwen in mensen zoals je naaste burens, je huisarts en je collega's.
- b. graad van vertrouwen in 'willekeurige anderen', d.w.z. vertrouwen in bijvoorbeeld willekeurige jongelui of ouderen in je omgeving.
- c. graad van vertrouwen in 'vertegenwoordigers van maatschappelijke instituties' die actief zijn in je omgeving, zoals de wijkleiders, politici, religieuze leiders of een politieagent in de wijk.
- d. graad van algehele vertrouwen in anderen, d.w.z. de mate van vertrouwen in al de eerder genoemde categorieën van mensen in de omgeving van de respondent.

Jarenlang is Tera Pretu een zeer rustige zone geweest, gevrijwaard van criminele acties; met uitzondering dan van veediefstal die periodiek steeds weer de kop opstak. Vormen van a-sociaal handelen zoals vechtpartijen, vandalisme, overlast van jongeren, drugsverslaving, burens- en verkeersoverlast, kwamen en komen vrijwel niet voor.

Voor wat betreft de criminaliteit echter heeft zich verleden jaar en eerder dit jaar zich echter twee gevallen voorgedaan, die de hele zone heeft doen wakker schrikken. Men verwijst hierbij naar een inbraak eind verleden jaar in de Bou'i Palu Snack waarbij twee zwaargewonden en een dode vielen en een inbraak met zware mishandeling eerder dit jaar in de aangrenzende zone Flip. In dit kader merkt een informant het volgende op: "Door deze gebeurtenissen heeft het veiligheidsgevoel in de zone een flinke deuk gekregen. Dit was veel erger dan de traditionele veediefstal waaraan wij reeds gewend waren. De mensen werden wantrouwend en zagen overal gevaar. Men begint nu echter in te zien dat het hier hoogstwaarschijnlijk uitzonderingsgevallen betreft die zich niet snel zullen herhalen".

Ook in Tera Pretu merkt men dat de nieuwe ontwikkelingen van de moderne tijd gepaard gaan met een zekere graad van teruggang van de socialiteitszin in de gemeenschap. Ook hier zijn de ouderen van mening dat de mensen langzaam uit elkaar groeien, hetgeen de vertrouwensgraad in de zone en de wijken uiteraard niet ten goede komt. Niettemin is men van mening dat er nog steeds een positief te noemen relatiesfeer bestaat tussen de mensen in de zone. Vooral tussen familieleden die geregeld contact met elkaar onderhouden.

Al bij al bleek het een moeilijke taak overtuigende antwoorden te krijgen op vragen die te maken hebben met de verschillende vormen van vertrouwen in de zone Tera Pretu. Waarschijnlijk heeft dit te maken met bovengenoemde twee criminele gevallen en de snel veranderende sociaal-culturele structuur in de zone. Een en ander in acht genomen zullen de resultaten hierbij in omschrijvende vorm worden weergegeven in onderstaand tabel.

Aspecten van Sociaal Kapitaal Tera Pretu

	% Vertrouwen in "voor individu belangrijke anderen"	% Vertrouwen in "willekeurige anderen"	% Vertrouwen in vertegenwoordigers van maatschappelijke Instituties	% Algehele vertrouwen in anderen
Tera Pretu	goed	redelijk	redelijk	redelijk
Totaal Curaçao	27,5	8,9	17,3	3,9

6.3. Huisvesting

Op Curaçao is het grootste deel van de woningvoorraad eigendomswoning. De verhouding tussen huur en eigendom hierbij is circa 1 huurwoning op 2 eigendomswoningen. Dit houdt in een percentage van 66,0% in het voordeel van de eigendomswoningen. Deze realiteit geldt zeer zeker voor Tera Pretu die een percentage eigendomswoningen van 94% had in 2001 tegen 66% voor geheel Curaçao. Dit betekent dat van elk 100 woningen, 94 eigendomswoningen waren. Dit is een hoog percentage. De CBS-census geeft tevens aan dat Tera Pretu in 2001 een totaal van 70 bewoonde woningen had met een gemiddelde bezetting van 3,4 personen per woning en een gemiddelde van 9 woningen per km².

Aantal huurwoningen per 100 eigendomswoningen Tera Pretu

	Census 1992	Census 2001
Tera Pretu	13,0%	6,0%
Totaal Curaçao	44,0%	44,0%

De meeste woningen in Tera Pretu maken de indruk in goede of acceptabele staat te verkeren en lijken goed onderhouden aan de buitenkant. In 2001 verkeerde volgens het CBS 7,1% van de woningen in Tera Pretu in slechte staat. Dit percentage is een van de hoogste in Bándabou. In 1992 was dit percentage echter hoger, namelijk 10,8%. Een verbetering van 3,7% dus in 2001. Deze verbetering schijnt zich ondertussen te hebben voortgezet, aangezien de woningen in daadwerkelijke slechte staat zeker niet opvallen. Ter afronding de opmerking dat een drietal woningen dat een vervallen indruk maken, leegstaande huizen zijn. In principe dient dit een vermindering in te houden van de 'huizen in slechte staat' die als woning dienst doen.

Percentages woningen in slechte staat in Tera Pretu (objectief)

	Census 1992	Census 2001
Tera Pretu	10,8%	7,1%
Totaal Curaçao	8,3%	5,40%

Informanten zijn stellig van mening dat Tera Pretu geen woningnood kent. Men is van mening dat er eerder leegstaande huizen zijn van mensen die vooral in de jaren '90 zijn weggetrokken, toen de helft van het inwonerstal de zone verliet. Een ritje door Tera Pretu geeft ook deze indruk.

Evenals de rest van Bándabou maken de meeste erven van Tera Pretu een schone indruk. Afval op de erven komt weinig voor. Door de regenval van de laatste tijd zijn de erven ook minder dor. Ook de hoofd- en zijwegen maken een goede indruk voor wat vervuiling betreft. Er is vrijwel geen vuil langs de kant van de weg, dat meestal door langs rijdende auto's wordt veroorzaakt.

Verlaten huis in Tera Pretu

6.4. Infrastructuur

Tera Pretu heeft drie hoofdwegen. De weg die van de Santa Cruz Baai tot Landhuis Santa Cruz reikt, de weg die van Landhuis Santa Cruz richting Soto gaat tot de ingang van Plantage St. Nicolaas en de weg die van Landhuis Santa Cruz richting Barber gaat tot aan het einde van de wijk Rust en Pad. Deze laatste hoofdweg bevindt zich in slechte staat en is aan restauratie toe. De hoofdweg vanaf de Santa Cruz Baai is in acceptabele staat, terwijl de weg richting plantage St. Nicolaas in goede staat verkeert. De situatie van de zij- en binnenwegen is echter een ander verhaal. Een klein aantal is verhard of met asfaltgrind bedekt. De rest is van zand en bevindt zich door de aanhoudende regenval van de laatste tijden in slechte staat.

Hoewel er langs vooral de hoofdwegen genoeg lantaarnpalen staan, zijn de meeste inwoners van de zone niet tevreden over het onderhoud ervan. Met te grote regelmaat valt de belichting uit langs grote stukken van de weg, terwijl men lang moet wachten voordat de situatie wordt verholpen.

De infrastructurele situatie van Tera Pretu wordt afgesloten met twee mini-toko's: De Fruteria del Caribe (Portugees) en de Toko Hua Run (Chinees) en een tweetal Snacks: De Bou'i Palu Snack (Chinees) en de Richi's Soft Center en Snack (Curaçaos). Hierbij dient te worden meegenomen de in het voorgaande reeds aangehaalde Bar Flor del Bario. Voor alle andere faciliteiten zoals o.a.: medisch centrum, apotheek, pompstation, minimarket, winkels, barbershop, kapsalon, tire service en bank, moet men naar Barber, Soto of Tera Korá.

De Bou'i Palu Snack

6.5. Transport

Over het publieke transport zijn niet veel klachten in Tera Pretu. Elk uur komt er een Grote Bus in beide richting langs. Ook doen kleine bussen Tera Pretu aan. Een minpunt is het feit dat de kleine bussen Tera Pretu niet als vaste route hebben. Men rijdt via Barber en Soto door naar de zone, wanneer er passagiers met bestemming Tera Pretu in de bus zitten. De nieuwe vertrektijden van de Grote Bus in de morgenuren, respectievelijk om ongeveer 5.40u a.m. 7.40u a.m, wordt als positief ervaren.

De weinige klachten die er zijn hebben te maken met de hoge transportkosten met zowel de grote als de kleine bus. "De buskosten vliegen de pan uit "Homber chiki (de minderbedeelde) kan deze kosten niet meer dragen. De helft van je salaris gaat aan busgeld. Hier moet snel iets aan gedaan worden", jammert een informant. Over de niet overdekte bushaltes zijn de meningen verdeeld. Over het algemeen is men van mening dat men al gewend was aan de zon. De constante regenval van de laatste tijd maakt de situatie echter gecompliceerder omdat nat worden vele vervelende gevolgen heeft.

6.6. Veiligheid in Tera Pretu

Bij vormen van onveiligheid op wijkniveau wordt gedacht aan zaken als overlast van omwonenden, van groepen jongeren (hangjongeren), maar ook criminaliteit en vandalisme, verkeersoverlast, overlast door drugsgebruikers en donkere gebieden in de wijken. Ook situaties waar dreiging van uitgaan kunnen een gevoel van onveiligheid bij wijkbewoners teweeg brengen. Bijvoorbeeld op straat lastig gevallen worden.

Zoals eerder opgemerkt onder punt 6.2. (Sociaal Kapitaal) heeft zich in 2011 een tweetal zware misdrijven voorgedaan in Tera Pretu, waarbij twee zwaargewonden en zelfs een dode is gevallen. Ook is de laatste jaren, in tegenstelling tot vroeger, sprake geweest van occasionele kleine inbraken in de zone. Tevens is de traditionele geitendiefstal enigszins toegenomen. Beschuldigende vingers wijzen in de richting van een wijk in Klein Sta. Martha die tot twee jaar nog gedurende langere tijd uiterst negatief in het nieuws is gekomen. Door deze gebeurtenissen heeft het veiligheidsgevoel in de zone Tera Pretu een flinke deuk gekregen. Een informant drukt dit als volgt uit: “Vroeger wantrouwde je niemand. Tegenwoordig kijk je uit het raam en vraag je jezelf af wie de personen zijn die te lang vóór je huis zijn blijven staan of de auto zijn blijven zitten. God zij dank, is dit gevoel van onveiligheid in de wijken aan het wegebber”. Een pluspunt is het feit dat andere vormen van a-sociaal handelen zoals vechtpartijen, vandalisme, overlast van jongeren, drugsverslaving of burenoverlast, vrijwel niet voorkomen.

6.7. Gezondheid; een gezonde wijk

Gezondheidsverschillen hebben volgens de literatuur te maken met de socio-economische positie van mensen, met hun gezondheidscultuur, hun huisvestingssituatie, hun opleidingsniveau en met het wel of niet hebben van werk. Een uiterst belangrijk aspect hierbij is ook hun cultureel niveau, dat bepaald wordt door de status van hun normenpakket. Deze verschillende factoren beïnvloeden elkaar, terwijl het wetenschappelijk moeilijk te bewijzen is welke invloedsfactoren het meest van belang zijn door de ingewikkelde samenhang.

Zoals de meeste andere zones van Bándabou gaan de inwoners van Tera Pretu er prat op dat zij in een gezonde wijk wonen. Als reden hiervoor wordt aangedragen het feit dat men gezonder eet dan in de stad, dat men rustiger leeft, vroeger naar bed gaat en weinig mensen kent die ziek zijn. Harde bewijzen voor deze meningen zijn er echter niet. Het feit bijvoorbeeld dat men weinig zieke mensen kent komt misschien omdat men zich weinig bewust is van de gevaren van sluipende ziektes zoals diabetes en hoge bloeddruk en dit niet als daadwerkelijke gezondheidsproblemen beschouwt.

Het trekken van conclusies over de gezondheidstoestand in een zone gebaseerd op genoemde meningen is dan ook incorrect. De correcte aanpak hierbij is het beschikken over cijfers afkomstig van officiële Instituten op het betrokken gebied. Dit maakt het verrichten van nader onderzoek noodzakelijk.

Het Medisch Centrum Soto

De 'gezonde wijken' benadering is gebaseerd op de uitgangsgedachte, dat actieve deelname van de mensen, bijdraagt aan hun persoonlijke ontwikkeling en aan het versterken van beoordeling- en beslissingvermogens, die op hun beurt weer de intermenselijke relatie positief beïnvloeden.

Omschreven uitgangsgedachte in acht genomen, scoort de zone Tera Pretu zeker niet positief. Ten eerste omdat er vrijwel geen sprake is van enige vorm van collectieve sport en sociaal-culturele deelname in de zone en ten tweede omdat de van oudsher bestaande saamhorigheidsgevoel en socialiteitzin in de zone aan het wegwijnen is.

7. Sociale Kaart; voorzieningen in Tera Pretu

Voor wat betreft de 'Sociale Kaart', wordt meestal gekeken naar een beschrijving van de voorzieningen op wijk- en zoneniveau en de voorzieningen die de wijk en de zone met anderen moet delen. Dit omvat meestal de aanwezigheid van de volgende voorzieningen of faciliteiten: Medisch Centrum/huisarts, apotheek, ouderenvoorzieningen, buurtcentrum, sportfaciliteiten, voorzieningen voor jongeren, bibliotheek, wijkverenigingen, scholen, winkelvoorzieningen, transport en kerken.

7.1. Voorzieningen/Faciliteiten

- *Ministerie Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn*
Voor de diensten van de 'Ministerie Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn', inclusief sommige ouderenactiviteiten en de Thuiszorg, is zone Tera Pretu aangewezen op het wijkkantoor te Dokterstuin, gevestigd naast het landhuis te Dokterstuin. De vestigingsmanager is Mw. Concesa Martinez. Tel: 864-3301 / 864.0256 en Fax nummer: 864.3304.
- *Medisch Centrum/Huisarts*
Tera Pretu beschikt niet over een medisch centrum of apotheek en moet gebruik maken van een tweetal Medische Centra in Barber (Sentro Médiko Barber) en in Soto. De artsen die in Barber dienst doen zijn: dr. Sommers, dr. Tweed en dr. Cummins. Tel: 864.3336. In Barber is ook de enige apotheek van de regio, de Botika Bándabou, gevestigd. Tel: 864.1637. De dienst doende arts van het Medisch Centrum Soto (Sentro Médiko Soto) is Dr. Lucacuis. Tel: 864.3160.
- *Buurtcentrum en Sportfaciliteiten:*
Eerder is opgemerkt dat Tera Pretu niet over een Buurtcentrum of enige andere vorm van sociaal-culturele infrastructuur beschikt. Behalve een niet in gebruik zijnd voetbalveld in de wijk Cabayé, zijn er verder geen andere vormen van fysieke infrastructuur aanwezig.
Van het voetbalveld wordt echter reeds lang geen gebruik meer gemaakt. Het kleedkamertje begint zelfs tekenen van verval te vertonen. De reden voor deze trieste realiteit is dat er tegenwoordig geen vrijwilligers meer zijn die zich ten behoeve van de wijk/zone willen inzetten. Behalve een voetbalveld zijn er geen andere vormen van ontspanningsvoorzieningen, noch voor jongeren noch voor ouderen.
- *Bibliotheek:*
Sinds een aantal jaren is er in geheel Bándabou geen bibliotheek meer. De bibliobus van de Openbare Bibliotheek heeft de taak hiervan overgenomen. Deze rijdende bibliotheek gaat echter niet verder dan Barber, hetgeen automatisch inhoudt dat de kinderen van Tera Pretu geen gebruik hiervan kunnen maken; vooral ook omdat de bibliobus Barber periodiek op zaterdagen aandoet wanneer de kinderen thuis zijn. Het feit dat de bibliobus niet in schoolverband wordt bezocht, werkt ook niet bevorderend.

-
- *Scholen:*
Evenals Westpunt, Lagun, Wacao en Lelienberg, zijn er geen onderwijsfaciliteiten in de zone Tera Pretu. De kinderen en jongeren gaan in Barber of Soto naar school. In Barber volgen zij ook het Voortgezet Onderwijs op de Scholengemeenschap Joseph Civilis. Verder beschikt de zone niet over naschoolse opvangfaciliteiten of crèches.
 - *Wijkverenigingen:*
Bij de Plataforma Bándabou zijn twee sociaal-culturele organisaties en één sportorganisatie ingeschreven, te weten: de Seú-groep 'Ban ku Nos' onder leiding van Mw. Solaine Bartolomeus/Juan Bartholomeus (tel: 864.1576), de Grupo Blenchi onder leiding van Mej. Geraldine Miguel (864.1807) en de voetbalclub Santa Cruz onder leiding van dhr. Ludson Sharbaai (tel: 864.2685). De twee eerste organisaties zijn bij gelegenheden actief, terwijl de derde momenteel niet meer actief is.
 - *Winkelvoorzieningen:*
Zoals in het voorgaande onder punt 6.4. Infrastructuur is opgemerkt, heeft zone Tera Pretu de beschikking over slechts een tweetal mini-toko's, een drietal snacks (waarvan één Chinese snack/restaurant) en een bar die occasioneel open is. Voor alle andere faciliteiten is de zone aangewezen op Barber, Soto of Tera Korá en uiteraard ook de Stad.
 - *Transport:*
Het publieke transport vormt geen echt probleem in de zone Tera Pretu. Er rijden genoeg grote bussen langs, terwijl de mogelijkheid voor het gebruik van kleine bussen bestaat. Bovendien wordt veel gebruik gemaakt van de personenauto. De gestadig stijgende transportkosten (benzine- en buskosten) vormen wel een probleem voor menige inwoner van de zone.
 - *Kerken:*
In Tera Pretu staan geen kerkgebouwen, noch van de katholieke of enig ander godsdienst. De mensen gaan in Soto en Barber naar de (katholieke) kerk. De kerkdiensten in Soto zijn op zaterdagavond 6u en zondagmorgen om respectievelijk 7u en 10u; in Barber op zaterdagavond 7u en zondagmorgen om respectievelijk 7 en 9 u. In de aangrenzende zone Flip staat wel een kerk van de Adventisten van de Zevende Dag. Het kleine groepje adventisten in Tera Pretu gaat hier naar de kerk.

8. Wijkontwikkeling

8.1. Stand van zaken

Fysieke Infrastructuur

Met uitzondering van het momenteel in uitvoering zijnde project 'Santa Cruz Resort' naast landhuis Santa Cruz en de 'Let's Go Water Sports' bij de Sta. Cruz Baai, die zich o.a. aan de bootsport, duiksport en het eco-toerisme wijdt, heeft de fysieke infrastructuur in de zone Tera Pretu de laatste decennia geen enkele verandering van betekenis ondergaan. Dit met uitzondering van het feit dat er een klein aantal nieuwe eigendomswoningen zijn gebouwd. Verder is er een stukje weg tussen Sanicolas en Sta. Cruz gerestaureerd en een klein aantal zijwegen geasfalteerd of van asfaltgrind voorzien.

Sociaal-culturele activiteiten met vormende waarde

Door het ontbreken van de nodige sociaal-culturele infrastructuur doch vooral ook van plaatselijke vrijwilligers en professionele begeleiding, is er een duidelijke stilstand van het ontwikkelingsproces op karaktervormend en geestelijk gebied te constateren in de zone Tera Pretu, hetgeen uiteraard ook zijn (negatieve) invloed heeft op de wijkontwikkeling.

8.2. Wensen en Behoeften

Er bestaat een wezenlijk verschil tussen de begrippen Wensen en Behoeften. In het kader van het onderhavige onderwerp, zal in het navolgende een uiterst summiere uiteenzetting worden gegeven van beide begrippen, hetgeen van invloed zal zijn bij de invulling van de verschillende punten die respectievelijk onder beide begrippen vallen.

Het begrip 'Wensen': Een bewust verlangen naar al of niet te verkrijgen, te verwezenlijken of te verbeteren zaken (online encyclopedie).

Het begrip 'Behoeften': De som van sociale, socio-economische, fysieke en psychologische elementen die voor het welzijn, het bestaan en overleving van het individu of gemeenschap nodig zijn (online encyclopedie).

Uit bovenomschreven inhoudelijkheid van begrippen blijkt duidelijk dat het begrip 'Behoeft' een diepere dimensie kent. Met dien verstande dat het opstellen van een realistische lijst van 'behoeften' de beschikking over meer concrete en specifieke gegevens vereist, waarover de niet ingewijde meestal niet beschikt. In het licht van deze uitgangsgedachte nu, dient de hierna volgende verdeling bekeken te worden.

Wensen

De wensen van de inwoners van de zone Tera Pretu houden de volgende punten in:

1. Het stukje hoofdweg tussen Santa Cruz en Flip dat binnen de zone valt is in vervallen staat. De inwoners van zone Tera Pretu, in het bijzonder die van de wijken Jan Doncker, Cabayé en Rust en Pad, wensen dat hieraan snel iets wordt gedaan. Ook wensen zij dat de zij- en binnenwegen worden geïnspecteerd en waar nodig gerepareerd;
2. Een tweede urgente wens is dat de straatverlichting waar nodig wordt gerepareerd en in de toekomst beter wordt onderhouden;
3. Even urgent is de wens dat de Overheid professionele sport- en sociaal-culturele leiders beschikbaar stelt die de sportbeleving en de (actieve) sociaal-culturele participatie leven moeten inblazen en ook zorg draagt voor andere vormen van ontspanningsmogelijkheden voor jongeren en ouderen.
4. De inwoners van de Zone zijn tevreden met het publieke transport. Echter niet met de hoge kosten ervan. Men wenst dat hieraan iets wordt gedaan. In dit kader stelt men het zeer op prijs dat de bushaltes overdekt worden. Niet direct vanwege de zon, maar meer vanwege de intensieve regenperiodes van de laatste jaren.

Behoeften

Uit het voorgaande vloeien de volgende aanbevelingen voort:

1. Evenals de rest van Bándabou zijn de resultaten van voornamelijk het basisonderwijs in de zone Tera Pretu teleurstellend. Uit verkregen professionele informatie kan gedestilleerd worden dat dit o.a. te wijten is aan het feit, dat de heersende gezinscultuur in de zone(s) niet de zonodige steun biedt aan de kinderen op onderwijsgebied. In dit kader dient het onderwijs in Tera Pretu als aandachtgebied beschouwd te worden en is het van urgente nood de ouders middels een effectieve beleidsaanpak bewust te maken van hun directe verantwoordelijkheid voor wat betreft de resultaten van hun kinderen op school. Hierbij zij verwezen naar paragraaf 4.3. Opleidingsniveau en Paragraaf 5. Onderwijs.
2. De cijfers betreffende de socio-economische situatie van Tera Pretu vallen iets beter uit dan een aantal andere zones van Bándabou. Niettemin liggen zij niet ver genoeg van de zogeheten armoedegrens en dienen daarom in het oog te worden gehouden. Zie hoofdstuk 4: Sociaal-economische kenmerken.
3. Meerdere malen is aangehaald dat Tera Pretu niet over een Buurtcentrum of enige andere vorm van sociaal-culturele infrastructuur beschikt. Gezien de kleinschaligheid van de zone is dit waarschijnlijk ook geen haalbare zaak. Misschien is een

centraal gelegen Buurtcentrum-complex bedoeld voor de zones Lagun, Tera Pretu, Flip en Wacao, die met dezelfde realiteit worstelen, wel een realistisch idee. De algehele coördinatie dient dan in handen van een soort Overkoepelend Bestuur te berusten, met vertegenwoordigers van alle vier genoemde Zones.

4. Het vrijwilligerswerk in Bándabou maakt de laatste twee decennia een zware crisis door. Dit geldt zeker ook voor Tera Pretu. In dit licht bekeken is een beleidsaanpak van Overheidszijde met als doel het creëren van vrijwilligers op sport en cultuurgebied in Bándabou, een eerste urgente vereiste. Dit is namelijk van cruciaal belang voor de verdere wijkontwikkeling en dient zeer serieus te worden genomen.

Algemene Opmerking

Om aan bovenomschreven Wensen en Behoeften te voldoen, is een efficiënt functionerend uitvoeringsorgaan die de algehele coördinatie verzorgt, van determinerende aard. Het overkoepelende orgaan 'Plataforma Banda Bou' is hierbij een alternatief. Dit sociaal-culturele platform heeft namelijk een 43-tal Stichtingen onder haar vleugels, verspreid over geheel Bándabou. Daarnaast heeft dit instituut een vorm van strategische overeenkomst met circa 30 andere instituten op Bándabou, waaronder o.a. Parochies, de Politiekorps, scholen en anderen.

In dit kader dient dit Instituut echter een waarlijke metamorfose te ondergaan. Ook de Plataforma Bándabou lijdt namelijk aan dezelfde complicaties als andere soortgelijke organisaties op Bándabou. Deze complicaties liggen in het bijzonder op het gebied van het ontbreken van de benodigde fondsen, professionele mankracht en een behoorlijke huisvesting.

Idyllisch weggetje in Santa Cruz

8.3. Profiel Zone Tera Pretu

Profiel Tera Pretu zone 05 oppervlakte 9.59

	Curaçao 1992	Curaçao 2001	Curaçao 2011	Tera Pretu 1992	Tera Pretu 2001	Tera Pretu 2011
Bevolking	144097	130627		465	236	
Sexratio	111	116		102	115	
Jongeren % (0-14 jaar)	25.9	23.6		30	22	
Personen 15-65 jaar	66	65.6		61	64	
Ouderen %	8.1	10.8		9	14	
Katholieken %	81.3	80.1		92	86	
Onkerkelijken %	5.1	4.6		1.9	3.0	
Papiamentstalige Huishoudens	83.3	80.8		96	96	
Allochtonen	12.5	15.8		3.7	5.1	
Vertrekplannen	-	6.2		-	3.4	
Vertrekplan 18-24 jaar	-	16.6		-	4.3	
Tienermoeders	7.0	7.3		-	-	
Opleidingsniveau	23.1	38.3		7.9	17.8	
Schoolparticipatie 15-19 jaar	72.5	81.5		73.3	83.3	
Schoolparticipatie 0-3 jaar	35.2	42.4		21.2	20.0	
13-14-15 jaar op basisschool	26.2	19.2		33.3	-	
Drop out %	45.3	45.2		43.5	-	
Analfabeten %	3.9	3.6		4.8	3.1	
Schoolbussers %	11.4	12.4		77.2	39.3	
Gem. Inkomen werkende **	2273	2646		1668	1706	
Gem. huishoudinkomen **	3451	3701		3306	3167	
Werkloos %	16.9	15.8		18.3	14.9	
Jeugdwerkloosheid	32.7	33.7		24.4	-	
Langdurig werkloos	-	49.1		-	50.0	
Economische afhankelijkheid	179	182		216	195	

** Inflatie 1992-2001 = 24.6 %

Vervolg profiel Tera Pretu zone 05 oppervlakte 9.59

	Curaçao 1992	Curaçao 2001	Curaçao 2011	Tera Pretu 1992	Tera Pretu 2001	Tera Pretu 2011
% tijdelijke baan	26.3	20.7		34.1	33.3	
Tijdelijke baan - vaste baan ratio	35.8	26.2		51.7	50.0	
% werkgevers	7.7	9.2		4.1	1.3	
% losse jobs	10.3	7.4		15.6	20.0	
% onderstandtrekkers	6.3	8.2		5.8	8.5	
% met bus naar werk	16.8	15.4		35.4	35.0	
Groei/afname met bus naar werk	-	- 1.4		-	- 0.4	
Aantal bewoonde woningen /km	-	115		-	9	
Gemiddelde woonbezetting	3.5	3.0		5.0	3.4	
Oppervlakte woning	-	125.9		-	148.9	
Leegstand per 100 bewoonbare	-	8		-	12	
% slechte woningen	8.3	5.4		10.8	7.1	
Aantal huur per 100 eigendoms woning	44	44		13	6	
Gemiddelde huurprijs	364	475		-	-	
Huishoudinkomen huurders huurwoningen	-	3001.3		-	-	
Aanwezigheid score basisvoorzieningen	5.8	5.8		5.6	5.7	
Aanwezigheid score luxe voorzieningen	-	6.0		-	5.1	
% autobezit per 100 HH	102	101		103	-	
% vrouwelijke hoofd HH	34.7	39.6		24.7	37.1	
% meergezins HH	9.6	8.0		21.5	11.4	
% eenouder met kinderen < 18 jaar	10.5	7.8		-	-	
% eenpersoonshuishoudens	15.7	20.7		-	-	

Resultaten Tera Pretu gebaseerd op Census 1992 en 2001 (e.a.)

- Zeer hoog percentage vermindering bevolking sinds 1992 (49,2%);
- Hoog percentage eigendoms woningen;
- Lichte daling gemiddelde huishoudgrootte sinds 1992 (1,6%)
- Relatief hoog percentage vrouwelijk hoofd Huishouden in 2001 (37,1%)
- Zeer hoog percentage autochtonen (op Curaçao geboren) (94,9%);
- Hoge stijging sexratio sinds 1992 (102 naar 115)
- Lichte groei 'vergrijzing' gedurende periode 1992-2001 (5%)
- Weinige deelname jongeren aan uitgaansleven
- Laag opleidingsniveau (17,8%) doch sterke stijging sinds Census 1992 (9,9%)
- Zeer hoog percentage 'drop-outs' in 1992 (43.5%). Geen cijfers voor 2001;
- Substantieel percentage onderstandtrekkers (8,5%);
- Lage gemiddelde inkomen per werkende (1706)
- Relatief Laag gemiddelde huishoudinkomen (3167)
- Substantieel percentage economische afhankelijk (195)
- Relatief hoog percentage werkloosheid (14.9%)

Dankwoord

Het Sociaal Kennis Centrum wil hier een woord van dank uitspreken aan een ieder die op welke wijze dan ook een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van dit buurtprofiel. De bijdrage van de wijkvertegenwoordigers zijn in deze van onschatbare waarde geweest.

In het bijzonder gaat onze dank uit naar:

De Bewoners van de Zone Tera

Mw. Gera Rodriguez

Dhr. Juan 'Victo' Bartholomeus

Mw. Solaine Bartholomeus

Mw. Frida Vrutaal

Mej. Geraldine Miguel

Dhr. Duque Giterson

Dhr. Richard Jansen

Dhr. Eddy Vicario

Dhr. Iyo Densie

Dhr. Armory Vrutaal

Dhr. Sigfried Flionia

Bronvermelding (Meest belangrijke)

- W.E. Renkema: Het Curaçaose Plantagebedrijf
- Janga L: De Ontstaansgeschiedenis van onze Wijken
- Dolf Huijgers/Lucky Ezechiëls: Landhuizen van Curaçao en Bonaire
- Pastor R. Nooiyen: Historia Demográfiko di algun Plantashi di Kòrsou
- F.E. Gibbes/N.C. Kenepa/M.A. Scriwanek: De Bewoners van Curaçao
- Reda Sosial: Pobresa, Ban Atak'e
- Ursula/ Wallé SKC: Buurtmonitor 2007
- CBS Census 1992 en 2001
- CBS Huishoudens in de Nederlandse Antillen
- CBS Leefsituatie in achterstandsbuurten
- Weeber/Witteveen: o.a. Urgentieplan Buurten
- Weeber L.& I. Witteveen (1991): Futuro di Bándabou
- Rèspèt, Speransa pa un Desaroyo Propio
- De Encyclopedie van de Nederlandse Antillen
- Internet: The Wikipedia Encyclopedia etc
- Onderzoek Plantage en Landhuis San Juan

Colofon

Buurtprofiel Tera Pretu

Teksten:

Community Curaçao

In opdracht van:

Ministerie SOAW

Foto's:

Community Curaçao

Grafische vormgeving:

Ariadne Faries

Print/Distributie:

Ministerie SOAW

Informatie:

Ministerie SOAW

Sector Familie en Jeugd

Apna gebouw 5e verdieping

Tel: 466 93 43

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**